

Santiago de Compostela

Birgitta Bergin, författare, skildrar en annorlunda resa till fots längs den 80 mil långa pilgrimsleden i norra Spanien

Trevlig läsning!

Vi steg upp redan halv 6 på söndagmorgon och började vår vandring. Helt kolsvart. Det enda som hördes var några tappar som gol och lite syrsor i gräset. Lite magiskt. Dimma. Tystnad. Våra skosulor som tog steg efter steg i gruset på skogsstigarna för att nå det åtråvärda målet. Trötta fötter, benhinnor och knän som värkte. Ljuset kom, men dimman bestod. Så småningom förstod vi att vi närmade oss Santiago de Compostela, vi klev ur skogarna och kom in i mer tätbebyggelse. Det kom fler och fler människor - som ett lämmeltåg - och förundrade förstod vi att alla dessa människor skulle till samma plats: katedralen och mässan. När vi vandrade uppför Santiagos gator och in i Gamla Stan så hamnade vi mitt i processionen till mässan med mängder av människor som gick på led i takt med blåsorkestern. Det var som en scen taget direkt från Gudfadernfilmen. Allvarsamma äldre och yngre män som bar den stora Madonna statyn. Kvinnor med stora ljus i händerna. Då kom tårarna. Kunde inte hålla tillbaka. 80 mils vandring var över. Vi var där! Och vi kom perfekt. Vi tog oss in i katedralen och vi var på denna omtalade mässa. Herregud. Det var underbart!

Det startade redan tre år tidigare

Tankarna. Drömmarna. Jag hade läst Agneta Sjödin's bok om hennes pilgrimsvandring till Santiago de Compostela i norra Spanien. 80 hela mil. Till fots. Jag förundrades och längtade. Kände att detta måste jag bara göra. Något annorlunda, något som får själen och livet att gå tillbaka till steg ett. Rent. Avskalat. Stressfritt... Tankarna blev till planer och förberedelserna satte igång på allvar. Min älskade ville gå med och efter noggrann konsekvensanalys så kom jag fram till att vara två om detta äventyr borde vara det maximala. Agneta Sjödin hade gått på tjugoen dagar. Då borde vi också klara det. Det skulle bli en snittsträcka på ca 3.8 mil per dag. Och då fick

inget gå fel. Inga sjukdomar, skavsår som hindrar, trötthet, dåligt väder... Vi insåg att så kanske inte det skulle bli - men skit samma. Vi bestämde oss för att tänka positivt.

Så var det dags. Fjärilar i magen hade jag. Ryggsäcken var packad och den var mager. Många hade frågat mig hur vi hade förberett oss. Tja... Maken hade sprungit hos olika läkare och andra mer vetande personer. Dessutom så hade han talat mycket om cykel och att det är ok att åka buss. Självs hade jag förberett mig mentalt i tre år - men mer än så var det nog tyvärr inte. Jag litade helt på grundkondisen och viljan. Jag skulle fixa detta - vi skulle fixa detta.

Tidig onsdagmorgon flög vi så till Bilbao. Den riktiga resan hade startat. I Bilbao tog vi sedan bussen till San Sebastian. Dagen efter blev det mycket tåg och buss innan vi slutligen via Hondaye och Bayonne hamnade i St Jean de Pied de Port. Starten. I regn... Vi skrev in oss på ett litet kontor och fick information, våra pilgrimspass, kartor, listor på härbärgen utmed vägen och lite goda råd. Klockan var 2 på dagen. Regnet slutade. Och plötsligt såg vi solen. Ett tecken! Det var så vi tolkade det. Vi började gå och det kändes stort. Nästan magiskt. Vi traskade uppför berget mitt i Pyreneerna på franska sidan och vi hade absolut ingen aning om vad vi gav oss in på.

Första dagsetappen var endast på en mil men det var konstant uppför, från noll till niohundra meter. Nu efteråt skrattar jag när jag tänker på hur vi uppträdde då vi efter en mils öde vandring hittade vårt första övernattningshärbärke. Vi stretchade. Vi stönade. Vi drack vatten hejdlöst. Allt var överdrivet. Vi var uppfyllda av att vi hade startat och vi kände att "här kommer vi - yes".

” Vi stretchade. Vi stönade. Vi drack vatten hejdlöst. Allt var överdrivet.”

Första måltiden var en upplevelse. Vi lärde oss att man kan äta "pilgrimsmeny" för det helt otroliga priset av 10 €. Då får man förrätt, varmrätt och efterrätt samt en halv flaska vin! Under hela vandringen sedan så kunde man äta denna meny varenda dag på olika platser - självklart så varierade menyn från ställe till ställe - om man ville. Vi ville dock inte efter ett tag. Lite enahanda. Dessutom inte alltid så väldigt bra mat...

>> Forts. nästa sida

Men denna första kväll så smakade allt gudomligt. Alla på härbärgret åt samtidigt. Maten serverades klockan sju prick och alla satt vi tillsammans vid långborden. Folk presenterade sig: det var människor i alla åldrar, män och kvinnor, och från alla världens hörn. Alla hade ett gemensamt. Att vandra 80 mil till Santiago de Compostela.

Det kändes verkligen som om vi var iväg

Vi var laddade, positiva, förväntansfulla. Vi studerade kartan varje kväll och bestämde hur långt vi skulle gå dagen efter. Oftast gick vi den sträckan som vi hade beslutat. Vi fick rutiner snabbt. Vi steg upp varje morgon klockan sex och klockan halv sju senast var vi iväg. Jag kan inte beskriva de vackra soluppgångarna vi fick vara med om, och den klara och friska luften vi promenerade igenom de första timmarna innan solen stekte på oss. Naturen var oftast vidunderlig och bergen omslöt oss under långa sträckor. Vi gick i dalar och över berg och vi fick ibland nästan klättra. Människor gick framför och bakom oss och ibland slog man följe och pratade lite. Så bröt man igen. Vi gick på stigar, vägar, i skogar, på berg, i dalar, i vinodlingar, olivlundar, genom otroliga små byar, stora städer, på öppna fält och bredvid floder och andra vattendrag. Vi stannade med jämna mellanrum för en kall öl, ett lokalt producerat gott glas vin eller bara en kaffe. Vi åt tapas och annat spanskt och vi åt för det mesta riktigt gott för knappast några pengar.

Vi bodde som alla andra pilgrimer på speciella härbärgen endast för "oss". Man betalade mellan fyra till åtta euro per natt för en säng. Det var för det mesta stora rum med flera andra personer. Allt var (nästan) alltid rent och snyggt och välordnat. Alla var vänliga. När man hade fått sitt rum så tvättade man sin dagliga tvätt och vilade, gick runt i byn och träffade folk. Vid sju åt man sedan sin middag. Vid nio - tio tiden på kvällen senast så var man död av trötthet och somnade som en sten! Inga bekymmer, inga måsten, ingen stress. Helt avskalat.

Varför vandra?

Vissa gick av religiösa skäl. Enligt sägen så finns Jacob, en av Jesus lärjungar, begravnen i katedralen i Santiago de Compostela och pilgrimer har i årtusenden vandrat denna led – kallad Caminon – för att helga Jacob. Jacobs kropp sägs ha kommit i land i Fisterre och han fördes därefter till Santiago där man byggde en kyrka över hans kvarlevor. Sedermera kom nya härskare som var tvungna att visa deras storhet vilket gjorde att de byggde en ändå större kyrka och så småningom så blev det faktiskt en katedral. Det är dit man numera vandrar oavsett om det är av religiösa skäl eller inte. Nu är det så att många går denna vandring utan att vara så speciellt religiösa. De flesta skulle jag vilja säga har andra skäl. Det kan vara brytpunkter i livet, vägskalet, tid för eftertanke, "mellan två jobb", skilsmässa och separation, eller helt enkelt bara för njutningens skull. Allt är tillåtet. Allt är ok.

Man kan dela in själva leden i tre etapper. De första 30 milen, "etapp ett", är från start och ungefär till staden Burgos. Den delen är vacker nästan hela tiden. Dessutom är den rolig att gå. Dels är allt nytt och spännande, dels är det varierande terräng. När vi stannade till och blickade över alla kullar och berg med vilda hästar betandes runt omkring oss så tappade vi nästan andan. Tanken att pilgrimer hade gått på samma stigar och upplevt samma syner som oss i tusentals år var hisnande. Det var öde och ofattbart tyst, endast naturens ljud hördes. Vi var ensamma och utlämnade och det var redan där jag var glad att jag inte gjorde detta för mig själv. Att få dela dessa erfarenheter och upplevelser med någon kändes fint och riktigt. Från bergen kom vi sedan in i en mer lättgående ter-

räng, men fortfarande på höga höjder. Vi gick igenom byar som var välmående och otroligt piffiga. Blommorna hängde i klasar utmed husväggarna, det var prydligt städlat på gator och trottoarer, och människor såg glada och välmående ut. Överallt passerade vi små barer och serveringar, hur liten än byn var. Alla ropade glatt på oss när vi kom, det syntes direkt att vi var pilgrimer med ryggsäck och vandringstav och rejäla skor. "Bon Camino" ropade de, och sedan sa de alltid något mer på snabb spanska – och vi vinkade glatt tillbaka som om vi förstod vartenda ord! Så småningom vandrade vi in i det bördiga vindistriktet Navarra och det var en speciell känsla att promenera bland alla vingårdar, ibland nästan på fälten. En gyllene regel var dock att aldrig – och då menar jag aldrig – börja äta av böndernas druvor. Om alla skulle norpa bara några stycken – ja, då hade det blivit en katastrof för dem. Navarra blev till Rioja och vinet flödade runt omkring oss. Vi passerade vingårdar där det fanns en kran att fylla vin från i vattenflaskan för den riktigt törstiga...

Solen var het som sagt, men den kändes mer het än vanligt då vi efter den så kallade "första etappen" på 30 mil vandrade in i en av de största städerna under resan: Burgos. Borta var naturen och tystnaden och friden. Istället gick vi runt en hel flygplats på oändliga vägar med tung trafik,

Fult. Stekhet. Inga människor. Långtradare. Bilar. Avgaser. Inte en vindpust. Vi släpade oss fram. Jag förbannade att vi överhuvudtaget hade gett oss in på denna vandring. Hur kunde vi? Borta var ruset som vi känt i så många dagar och mil. Borta var känslan av frihet och upprymdhet. Nu led vi. Och tog oss sakta framåt. Det kändes oändligt. Denna dag, dessa mil var de tuffaste på hela resan – so far. Men vi fick ändå lön för mödan. Burgos visade sig vara en stad att tycka om och vi njöt av vår eftermiddag och kväll i den förhållandevis stora staden i jämförelse med alla små byar vi tidigare hade passerat.

Detta var starten på det som vi kallar för "etapp två". Och ärligt: med några få undantag var "etapp två" något vi lika gärna kunde ha skippat med facit i hand. Det finns ju buss. Om man inte som vi bestämt oss för att till varje pris gå hela sträckan så kan jag rekommendera att ta bussen denna etapp. Det är fult. Det är fattigt. Det är stora bruna fält. Det är sönderbrända åkrar. Det är raksträckor. Vi släpade oss fram, ändå med övertygelsen att gå långa sträckor för att så snabbt som möjligt komma tillbaka till naturen. Vi pratar om nästan 20 mil. 20 trista mil. Men vi gav oss sjutton på det. Och vi gjorde det.

Var börjar då "etapp tre"? Det är ju såklart lite svävande. Men någonstans mellan Leon och Astorga kom livsluften tillbaka. Då hade vi avverkat ca 50 mil av våra 80. Leon var en riktigt fin och sjudande stad och vi började redan där skönja bergen i horisonten. Lusten kom tillbaka. Kraften. Det kändes fint.

” bergsbyar var som taget från ett vykort i Alperna. Man bara väntade på att tyrolermusiken skulle starta.”

Med bergen kom också de vackra stigarna. Nu försvann de stora vägarna och vi njöt av tystnaden och naturens behagliga ljud. Byarna var välmående igen. Barer överallt. Glada människor. Vissa bergsbyar var som taget från ett vykort i Alperna. Man bara väntade på att tyrolermusiken skulle starta eller att Sound of Music skulle dansa förbi. Värmen var lättare att stå ut med när vi kom på lite högre höjder. Och stundtals var det brant. Riktigt brant uppför. Man gick gravt framåt lutad för att inte trilla baklänges och man stretade på, sakta, målmedvetet, uppför, uppför, uppför och ingen sa något. Nu hade vi koll på hur vi levde våra dagar och rutinerna satt som en smäck. Vi såg också slutet på vår vandring vilket gav oss blandade känslor. Ett slags vemod blandat med triumf.

De sista 10 milen påminde oss varje dag om slutet. För att bli betraktad som pilgrim måste man gå minst 10 mil. Från Sarria till Santiago de Compostela var det precis dessa 10 mil. Därför var det en naturlig sträcka för många att gå. Start Sarria. Mål Santiago. Plötsligt var det mycket folk överallt. Lite av det magiska försvann. Det blev mer av tursim. Industri. Mindre genuint. Men vi trampade på. Förväntansfulla. Folk vi mötte på vägen talade mycket om målet. Katedralen. Jacobs grav. Mässan. Ritualer. Vi lyssnade. Vi planerade att komma in i Santiago på söndagen då det hölls en stor mässa för pilgrimerna klockan elva. Vi förstod att det skulle vara massvandring dit och vi uppmanades att vara i tid. Jo, så fick det bli.

Vad var våra intryck då så i slutet?

Det första jag tänker på var att någon mer varierande resa än detta kan man nog inte hitta. Ingen dag var lik den andra. Visst var rutinerna samma, men vilken semesterresa har inte det. Tänk er - vakna, frukost, poolen, drinkar, lunch, poolen, drinkar, middag, drinkar, barer... kanske en utflykt eller två. Eller hur? Känns det igen? Här vaknade vi varje morgon klockan sex, sedan frukost, vandrade till lunch, god och lång lunch, vandrade till cirka klockan fyra på eftermiddagen, dusch och fix, sedan middag, några barer och i säng vid tiotiden. Rutiner. Men vad som skilde sig åt från "vanliga" semesterresor var att alla dagar ändå var helt olika.

Tänk själva. Ena dagen vistades vi i bördiga vindistrikt, solen sken, fina byar. Så var vi i bergen och vandrade i oslagbar natur upp och ner och i dalar och i helt otroliga byar och man kände sig verkligen som om man var Julia Andrews i Sound of Music. Så vips så var man i någon storstad och kände storstadspulsen med allt vad det innebar för att dagen efter vandra ut på slätter där man ser mil framför sig av åkrar och natur. Ena dagen gick det kossor utanför fönstret och vi fick se oss för, för alla koblafter och dagen efter var vi lite coola på ett torg i storstan. Vi träffade de mest olika människor under resans gång och vi lärde känna Spanien och dess vanor och människor. På toppen av detta var det rätt häftigt att få testa kroppens fysiska kapacitet och känna att det faktiskt funkade - för oss båda! Kort och gott: En helt otrolig resa! Bara gör det! Ingen kommer att ångra sig.

TEXT & FOTO: Birgitta Bergin